

با سپیدرود به کياشهر

www.ketab.ir

اکبر خيرخواه حسن کياده

سرشناسه : خیر خواه، اکبر، ۱۳۱۷ -
 عنوان و نام پدید آور : با سپیدرود به کیاشهر / اکبر خیر خواه حسن کیاده.
 مشخصات نشر : رشت : نشر بلور، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری : ۴۴۰ ص.: مصور (بخشی رنگی).
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۶-۴۶۷-۶
 وضعیت فهرست نویسی : فیپا
 موضوع : کیاشهر
 موضوع : سفیدرود
 موضوع : حسن کیاده
 رده بندی ۲ گره : ۱۳۹۵ ۸۷ خ ۲ ی / DSR ۲۱۱۵
 رده بندی دبلیو : ۹۵۵/۲۳۳۳
 شماره کتبشناختی ملی : ۴۱۵۱۰۵۳

با سپیدرود به کیاشهر

نویسنده: اکبر خیر خواه حسن کیاده
 ناشر: انتشارات بلور
 نوبت چاپ: اول
 تاریخ انتشار: ۱۳۹۵
 امور فنی: مؤسسه ساقی
 چاپ و صحافی: چاپ زیتون
 شمارگان: ۱۰۰۰
 قیمت: ۳۵/۰۰۰ تومان

نشانی: رشت، خیابان امام خمینی، کوی آفتاب، جنب مسجد، انتشارات بلور

تلفن: ۰۱۳-۳۳۲۴۵۵۷۵ ۰۱۳-۳۳۲۶۲۲۳۲ فکس: ۰۱۳-۳۳۲۵۴۶۱۷

همراه: ۰۹۰۲۱۹۷۵۱۲۳ SMS: ۵۰۰۰۲۰۶۰۵۰۶۰

Email: boloor_publications@gmail.com
 www.boloorbook.com

فهرست

آغاز نوشتار ۹

بخش یکم

- ۱ - بندر کياشهر ۱۳
- ۲ - پيشينه‌ي کياشهر ۱۳
- ۳ - حسن کياده در کتاب‌ها ۱۵
- ۴ - بندر حسن کياده - بندر فرحناز ۱۶
- ۵ - بندر فرحناز - بندر کياشهر ۱۷
- ۶ - بندر کياشهر - بندر کوتم ۱۸
- ۷ - بندر کياشهر - پشم چاه ۲۱
- ۸ - بندر کياشهر پشت پرده تاريخ ۲۴

بخش دوم

- ۱ - گيلان از آغاز ۳۳
- ۲ - گيلان - دوران دوم زمين‌شناسي ۳۴
- ۳ - گيلان - دوران سوم زمين‌شناسي ۳۴
- ۴ - گيلان بدون سفيدرود ۳۵
- ۵ - پايان درياهاي قديم ۳۶

- ۶ - خیزش سفیدرود سوی شمال..... ۳۶
- ۷ - شناسه‌ی سفیدرود..... ۳۸
- ۸ - درازای سفیدرود..... ۴۲
- ۹ - آثار زمین ساخت سفیدرود..... ۴۳
- ۱۰ - دلتاهای آخرین هزاره‌ی سفیدرود..... ۴۷

بخش سوم - تاریخ حسن کیا

- ۱ - پیدایش سلسله‌ی کیا..... ۶۹
- ۲ - سیدعلی کیا..... ۷۰
- ۳ - کشته شدن حسن کیا..... ۷۵
- ۴ - جسد حسن کیا..... ۷۶
- ۵ - حاکمان گیلان و شاهان نژاد ایران..... ۷۸
- ۶ - امیر تیمور گورکانی و سید علی کیا..... ۸۰
- ۷ - آخرین شاه خاندان کیا..... ۸۱
- ۸ - خان احمد خان..... ۸۳
- ۹ - شاه طهماسب صفوی و خان احمد خان..... ۸۷
- ۱۰ - دستگیری و زندانی شدن خان احمد خان..... ۹۲
- ۱۱ - گیلان بدون خان احمد خان..... ۹۲
- ۱۲ - شکست سپاهان صفوی در حسن کیاده..... ۹۴
- ۱۳ - مرگ شاه طهماسب صفوی..... ۹۶
- ۱۴ - آزادی خان احمد خان از زندان..... ۹۷
- ۱۵ - شاه عباس صفوی و خان احمد خان..... ۱۰۱
- ۱۶ - خواستگاری شاهانه..... ۱۰۳
- ۱۷ - پایان حکومت ۲۳۹ ساله‌ی خاندان کیا..... ۱۰۷
- ۱۸ - سرنوشت سرداران خائن..... ۱۰۸
- ۱۹ - گیلان و حکومت مرکزی ایران..... ۱۱۱

بخش چهارم - جغرافیای بندر کباشهر

- ۱ - گرداب حسن کیاده ۱۲۲
- ۲ - جزیره‌ی حسن کیاده ۱۲۵
- ۳ - دو شاخه‌ی بزرگ سفیدرود ۱۲۹
- ۴ - پساب سفیدرود داخل روستا ۱۳۹
- ۵ - ویرانی حسن کیاده ۱۴۱
- ۶ - پیدایش رود موسی چای ۱۴۵
- ۷ - حوضک دهی یکپارچه ۱۴۷
- ۸ - حسن کیاده‌ی شماره ۱۴۹
- ۹ - پسر وی در، پیدایش دلتای کباشهر ۱۵۵
- ۱۰ - دلتای کله عباسی ۱۶۶
- ۱۱ - دگردیسی دلتاها ۱۶۸
- ۱۲ - خلیج بندر کباشهر ۱۷۱
- ۱۳ - تالاب‌های کباشهر ۱۷۳

بخش پنجم - ماهی‌گیری و شیلات

- ۱ - ماهی‌خواران شمال ۱۸۳
- ۲ - پیشینه ماهی‌گیری در شمال ۱۸۴
- ۳ - دست‌اندازی روس‌ها به منابع ایران ۱۸۸
- ۴ - پیمان‌های ننگین فتحعلیشاه و شیلات شمال ۱۸۹
- ۵ - محمدشاه قاجار و شیلات شمال ۱۹۰
- ۶ - ناصرالدین شاه قاجار و شیلات شمال ۱۹۳
- ۷ - قرارداد لیانازوف ۱۹۷
- ۸ - مراکز شیلات شمال و کمپانی لیانازوف ۱۹۸
- ۹ - مظفرالدین شاه قاجار و شیلات شمال ۱۹۹
- ۱۰ - فرجام شیلات لیانازوف ۲۰۰

- ۱۱ - شرکت سهامی شيلات ايران و شوروی ۲۰۴
- ۱۲ - ملی شدن شيلات شمال ۲۰۶
- ۱۳ - سازمان شيلات شمال ۲۰۸
- ۱۴ - شيلات ناحیه ۲ کياشهر ۲۰۹
- ۱۵ - ساخت شيلات کياشهر ۲۱۱
- ۱۶ - سازه‌های مهم شيلات کياشهر ۲۱۵

بخش ششم - باشندگان کياشهر

- ۱ - مردم شناسی ۲۲۵
- ۲ - کوچ کنندگان ۲۳۶
- ۳ - کوچندگان کرد ۲۳۸
- ۴ - کوچنده‌های تالش ۲۴۱
- ۵ - تيره‌های کوچک مهاجر ۲۴۲
- ۶ - روستاهای بخش بندر کياشهر ۲۴۳

بخش هفتم - اديان

- ۱ - ارباب خانه ۲۶۴
- ۲ - گمرک گيلان ۲۶۸
- ۳ - گمرک حسن کياده ۲۷۱
- ۴ - راه در بندر کياشهر ۲۸۱
- ۵ - راه دريایی کياشهر ۲۸۴
- ۶ - جدول صادرات و واردات حسن کياده و روسيه تزاری ۲۸۶
- ۷ - راه آبی داخلی ۲۸۷
- ۸ - راه خشکی کياشهر ۲۹۸
- ۹ - راه آهن شهرى يا واگون جاده ۳۰۱
- ۱۰ - اسکله‌های بندر کياشهر ۳۰۶

۳۱۲	۱۱ - شهربانی
۳۱۹	۱۲ - مرزبانی
۳۲۲	۱۳ - ژاندارمری
۳۲۵	۱۴ - بمباران حسن کیاده
۳۲۷	۱۵ - سربازان بیگانه در حسن کیاده
۳۲۸	۱۶ - خلبان روسی، زاده کیاشهر
۳۳۰	۱۷ - شهرداری
۳۳۲	۱۸ - اداره برق
۳۳۴	۱۹ - بیمار و درمانگاه
۳۳۷	۲۰ - آموزش و پرورش
۳۴۱	۲۱ - پست و تلگراف و تلفن

بخش هشتم - پیشه‌وری

۳۴۵	۱ - بازار و پیشه‌وری
۳۵۲	۲ - کشاورزی
۳۵۳	۳ - پی‌آمد سفیدورد در کشاورزی
۳۵۴	۴ - برنجکاری
۳۵۸	۵ - توت‌زار و ابریشم‌کشی
۳۶۱	۶ - توتون‌کاری
۳۶۱	۷ - کنف‌کاری
۳۶۲	۸ - صنایع دستی
۳۶۳	۹ - تولید نخ توربافی
۳۶۴	۱۰ - شیلات و ماهیگیران کیاشهر
۳۸۳	۱۱ - دامداران
۳۸۵	۱۲ - پرندگان وحشی

بخش نهم - بخش پایانی

- ۱ - کان‌های نفت و گاز در کیاشهر ۳۹۱
- ۲ - ارمغان سفیدرود، یورش زمین‌خواران ۳۹۵
- ۳ - شورش زمین ۳۹۸
- ۴ - شهردار کیاشهر، سال ۱۳۵۵ ۴۰۷
- ۵ - شرکت تیلان کولی، پارک جنگلی ۴۱۱
- ۶ - شهردار، اعضای انجمن شهر از ۵۵/۱۰/۳۰ تا ۵۷/۱۲/۶ خورشیدی ۴۲۱
- ۷ - آمار سازدن به مه ۴۲۹

بخش دهم - آلبوم تصاویر

- فهرست منابع ۴۳۹
- مآخذ کسان ۴۴۰

آغاز نو، تار

کتاب بندر کياشهر و نگاهی به سفيدرود» را در سال ۱۳۸۹ به چاپ رسانيدم. سال ۱۳۹۰ تمام کتاب به فروش رسيد. چاپ دوم آن سال ۱۳۹۱ انجام يافت. که اکنون اندکی از آن در کتابفروشی‌ها بر جای مانده است.

بر آن شدم از چاپ‌های بعدی آن کتاب، دست بردارم و کتابی در همين راستا، با پژوهش بيشتر و کاوش بيست‌دهم فراهم کنم.

برای تأليف و نگارش، به کميشن پرداختم. برآيند توانم در اين راه، کتاب «با سفيدرود به کياشهر» می‌باشد.

با نمادی از پيشينه‌ی کياشهر، برهه‌ای از جغرافيايی سفيدرود، تاريخ سيدحسن کيا، شامل زندگي دو تن از شاهان نخستين و ... هم فرمانروای واپسين سلسله کيا، دگرگونی‌های شگفت‌آور ژئوفيزيکی و زمين‌شناختی کياشهر، پس از آمدن سفيدرود به اين سامان، زایش و فروپاشی پديده‌های زمين‌شناسی مانند گرداب، خليج، جزيره‌ی مسکونی، دلتای کله عقابی و... که در باورها نم‌آلوده شد.

ليک با آوردن سند، نقشه و عکس در اين کتاب، باورمندی خوانندگان و آيندگان را در پی خواهد داشت.

ویرانی و نابودی حسن کياده‌ی يکپارچه، با يورش آب سفيدرود، پيدایش دو محل نوينیاد در دو کران رود و زایش محل سوم که مرکز کنونی کياشهر می‌باشد.

همچنين، تلاش پدران و نياكان در پاسداري و نوسازي و پيشرفت زادگاه و
شكل گيري سازمان هاي شيلات، دريانوردي، گمرک و...
با رهيابي کارگران، کارمندان، ماهي گيران و فن آوران كوچنده به کياشهر، و
نقش آنان در سازندگي اين سامان.
در پايان نيز از يورش زمين خواران بيگانه و شورش مردم کياشهر در
بازپس گيري زمين هاي خود، اشاره رفت.
اميد به سند افتد.

اکبر خير خواه حسن کياده

فروردين ماه ۱۳۹۵